

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Tdo/59/2020
Identifikačné číslo spisu: 4117010694
Dátum vydania rozhodnutia: 10.08.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Pavol Farkaš
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:4117010694.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Pavla Farkaša a sudcov JUDr. Martiny Zeleňakovej a JUDr. Petra Štífta, v trestnej veci obvineného W. T. pre zločin vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona a iné, na neverejnom zasadnutí konanom 10. augusta 2021 v Bratislave, o dovolaní obvineného W. T. proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 31. januára 2018, sp. zn. 2To/93/2017, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného W. T. o d m i e t a.

Odôvodnenie

Okresný súd Nitra (ďalej tiež „súd prvého stupňa“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 2. novembra 2017, sp. zn. 5T/57/2017, uznal obvineného W. T. (ďalej tiež „obvinený“ alebo „dovolateľ“) za vinného zo zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. a) Trestného zákona v súbehu so zločinom poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1, ods. 3 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. a) Trestného zákona na skutkovom základe, že

- dňa 22. februára 2017 v čase medzi 1:30 hod. až 2:00 hod. dňa 22.02.2017 po tom, ako poškodený C. E. na motorovom vozidle značky Renault Laguna s evidenčným číslom L odbočil z cesty I. triedy XX na najbližšiu vedľajšiu panelovú cestu za obcou E. smerom na mesto X. C., kde asi vo vzdialenosti 50 až 70 metrov na tejto ceste postál s vozidlom, kde sa chcel otočiť a v tom za ním zastalo motorové vozidlo značky Opel Vectra s evidenčným číslom N a zo strany spolujazdca vystúpil obvinený W. T., ktorý pristúpil k vozidlu Renault Laguna, v ktorom sedel poškodený C. E., zomrelý X. I. XXXX a tomuto kovovou bejzbalovou palicou rozbil zadné sklo na motorovom vozidle, následne rozbil sklenenú výplň na spolujazdcových dverách, ďalej rozbil predné čelné sklo, načo sa poškodený zľakol a vystúpil z vozidla, začal utekať smerom do poľa, kde sa potkol a spadol na zem, následne k nemu pristúpil obvinený W. T. a začal ho kovovou bejzbalovou palicou udierať najmenej päťkrát do oblasti ľavej nohy, ľavého kolena, ľavej ruky, ľavého predlaktia, pravej nohy, do oblasti kolena a prstov na pravej nohe, pri tomto ako ho bil, kričal na poškodeného, aby mu dal peniaze, načo poškodený začal utekať smerom ďalej do poľa, kde zastal a pozeral, ako mu W. T. rozbíja auto kovovou bejzbalovou palicou, vytrhol mu káble pri spínacej skrinke, prepichol všetky pneumatiky na vozidle a vozidlo polial neznámou látkou, pričom poškodenému

C. E. spôsobil zranenia, a to ľahké pomliaždenia v oblasti ľavého a pravého kolena, ktoré si nevyžiadali liečenie a ani práceneschopnosť a pričom na poškodenom motorovom vozidle vznikla škoda vo výške 1.704,- €, pričom sa uvedeného skutku dopustil napriek tomu, že rozsudkom Okresného súdu Nitra, sp. zn. 3T/33/2009, z 20. augusta 2009, právoplatným 20. augusta 2009, bol uznaný za vinného z obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c), písm. d), ods. 2 písm. c) Trestného zákona, ktorým mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 6 rokov a 8 mesiacov, a ktorý vykonal 2. februára 2016.

Za to okresný súd obvinenému uložil podľa § 189 ods. 2 Trestného zákona, § 37 písm. h), písm. m) Trestného zákona s použitím § 38 ods. 2, ods. 5 Trestného zákona, § 41 ods. 1 Trestného zákona úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 7 (sedem) rokov, na výkon ktorého ho podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia.

Proti tomuto rozsudku okresného súdu podal obvinený W. T. odvolanie, na podklade ktorého Krajský súd v Nitre (ďalej tiež „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) rozsudkom z 31. januára 2018, sp. zn. 2To/93/2017, podľa § 321 ods. 1 písm. b), písm. d) Trestného poriadku zrušil napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v celom rozsahu a na základe § 322 ods. 3 Trestného poriadku sám rozhodol tak, že obvineného W. T. uznal za vinného zo zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. a) Trestného zákona v súbehu s prečinom poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1 Trestného zákona na skutkovom základe, že

- dňa 22. februára 2017 v čase medzi 1:30 hod. až 2:00 hod. dňa 22. februára 2017, po tom, ako poškodený C. E. na motorovom vozidle značky Renault Laguna s evidenčným číslom L odbočil z cesty I. triedy XX na najbližšiu vedľajšiu panelovú cestu za obcou E. smerom na mesto X. C., kde asi vo vzdialenosti 50 až 70 metrov na tejto ceste postál s vozidlom, kde sa chcel otočiť a v tom za ním zastalo motorové vozidlo značky Opel Vectra s evidenčným číslom N a zo strany spolujazdca vystúpil obvinený W. T., ktorý pristúpil k vozidlu Renault Laguna, v ktorom sedel poškodený C. E., zomrelý X. I. XXXX a tomuto kovovou bejzbalovou palicou rozbil zadné sklo na motorovom vozidle, následne rozbil sklenenú výplň na spolujazdcových dverách, ďalej rozbil predné čelné sklo, načo sa poškodený zľakol a vystúpil z vozidla, začal utekať smerom do poľa, kde sa potkol a spadol na zem, následne k nemu pristúpil obvinený W. T. a začal ho kovovou bejzbalovou palicou udierať najmenej päťkrát do oblasti ľavej nohy, ľavého kolena, ľavej ruky, ľavého predlaktia, pravej nohy, do oblasti kolena a prstov na pravej nohe, pri tomto ako ho bil, kričal na poškodeného, aby mu dal peniaze, načo poškodený začal utekať smerom ďalej do poľa, kde zastal a pozeral, ako mu W. T. rozbiť auto kovovou bejzbalovou palicou, vytrhol mu krycí panel autorádia, prepichol všetky pneumatiky na vozidle a vozidlo polial neznámou látkou, pričom poškodenému C. E. spôsobil zranenia, a to ľahké pomliaždenia v oblasti ľavého a pravého kolena, ktoré si nevyžiadali liečenie a ani práceneschopnosť a pričom na poškodenom motorovom vozidle vznikla škoda vo výške 1.704,- €, pričom sa uvedeného skutku dopustil napriek tomu, že rozsudkom Okresného súdu Nitra, sp. zn. 3T/33/2009, z 20. augusta 2009, právoplatným 20. augusta 2009, bol uznaný vinným z obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c), písm. d), ods. 2 písm. c) Trestného zákona, ktorým mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 6 rokov a 8 mesiacov, a ktorý vykonal 2. februára 2016.

Za to krajský súd uložil obvinenému podľa § 189 ods. 2 Trestného zákona, § 37 písm. h), písm. m) Trestného zákona, § 38 ods. 2, ods. 5 Trestného zákona, § 41 ods. 1 Trestného zákona úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 7 (sedem) rokov, na výkon ktorého ho podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia.

Proti naposledy označenému rozhodnutiu krajského súdu podal obvinený, prostredníctvom svojej obhajkyne JUDr. Tímej Tóthovej, advokátky so sídlom v Nitre, Školská 3, vo svoj prospech dovolanie, a to z dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. i), písm. c) Trestného poriadku.

V písomných dôvodoch podaného dovolania obvinený zrekapituloval rozhodnutia súdov nižšieho stupňa

a namietal porušenie ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku ich postupom, pričom nesprávnosť právneho posúdenia súdmi nižšieho stupňa ustáleného skutku vzhľadom na skutočnosť, že dotknutý skutok bol kvalifikovaný ako trestný čin vydierania v zmysle § 189 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona, hoci v prejednávanej veci, okrem výpovede poškodeného z prípravného konania, neexistuje žiaden priamy dôkaz. Spomínaný dôkaz (výpoveď poškodeného z prípravného konania) považoval obvinený za nedostatočný na uznanie jeho viny. V tejto súvislosti dovolateľ uviedol, že súdy nižšieho stupňa brali do úvahy výpovede svedkov z prípravného konania, hoci v konaní pred súdom vypovedali úplne inak a podľa ich tvrdení bol v prípravnom konaní na nich dokonca vyvíjaný nátlak a použitá hrozba sankcií, pritom tejto skutočnosti sa, podľa názoru obvineného, dostatočne nevenoval ani okresný, ale ani krajský súd a pri kvalifikácii dotknutého skutku ako vydierania použili spomínané súdy iba výpovede z prípravného konania. Podľa názoru dovolateľa, samotný poškodený vypovedal o údajnom útoku kvôli vráteniu peňazí účelovo z dôvodu zabezpečiť si pre seba finančný prospech. V tejto súvislosti obvinený poukázal na výpoveď svedka J. prednesenú v konaní pred súdom, kedy uviedol, že opravoval s poškodeným jeho auto, pričom poškodený mu sám povedal, že chcel iba profitovať. Zo skutočnosti, že poškodený sa nedožil konania pred súdom vyvodil dovolateľ záver, že súdy nižšieho stupňa nemohli relevantne zistiť dôvodnosť jeho výpovede z prípravného konania, a preto ani nemohli pri kvalifikácii skutku vychádzať z tejto jeho výpovede, keďže sa jej na hlavnom pojednávaní nedostalo žiadnej podpory od vypočutých svedkov. V nadväznosti na to, poukazujúc a citujúc judikát Jtk 11/2019, obvinený namietal, že v rámci výpovede poškodeného vyvstáva viacero podstatných rozporov, ktoré sa mali v konaní pred súdom ozrejmiť, čo sa však nestalo, keďže poškodený po podaní obžaloby zomrel. Dovolateľ ďalej konštatoval, že sa priznal k fyzickému napadnutiu poškodeného, čím úmyselne zasiahol do jeho zdravia, ako aj do vlastníckeho práva, keďže predmetom jeho útoku bola aj cudzia vec, podotkol však, že poškodeného nevydieral a nežiadal od neho financie. Súdy nižšieho stupňa nemohli, podľa názoru obvineného, na základe vyššie uvedeného správne právne prejednanú vec posúdiť, a to z dôvodu podstatných rozporov, či už na strane svedeckých výpovedí alebo na strane výpovede poškodeného. Dovolateľ ďalej namietal, že súdy nižšieho stupňa sa vôbec nezaoberali otázkou nátlaku na svedkyňu J. J., v dôsledku čoho ako podklad pre jeho odsúdenie zobrali do úvahy výpoveď, ktorá bola podľa jej slov urobená pod nátlakom. Obvinený v tejto súvislosti poukázal na ustálenú súdnu prax plynúcu z publikovaných rozhodnutí R 14/1946, R 22/1968 a R 53/2009.

V podstate na základe vyššie uvedených dôvodov obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky akceptoval dôvody jeho podania a vyslovil rozsudkom porušenie zákona v ustanovení, o ktorý sa dôvod dovolania opiera.

K dovolaniu obvineného sa vyjadril prokurátor Okresnej prokuratúry Nitra (ďalej tiež „prokurátor“), ktorý uviedol, že dovolanie obvineného nepovažuje za dôvodné a opodstatnené, naopak vyjadril názor, že výroky rozhodnutí tak súdu prvého stupňa ako aj súdu odvolacieho sú zákonné a dôvodné zohľadňujúce výsledky vykonaného dokazovania vyhodnotené jednotlivo i v ich súhrne. Konštatoval, že obvinený v podanom dovolaní v podstate namietal skutkové okolnosti zistené súdmi nižšieho stupňa, pretože žiada vo svoj prospech vyhodnotiť výpovede vypočutých svedkov, pritom v zmysle ustálenej súdnej praxe dovolaním nemožno napadnúť nielen rozsah vykonaného dokazovania, ale ani ustálenie skutkového stavu súdom prvého stupňa ani súdom odvolacím s tým, že uvedená zásada sa premietla aj do uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. februára 2020, sp. zn. 3Tdo/40/2019, ktorým bolo predchádzajúce (prvé) dovolanie obvineného podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietnuté. Poukazujúc na svoje predchádzajúce vyjadrenie sp. zn. 1Pv/169/17/4403 z 2. mája 2019 k predchádzajúcemu dovolaniu obvineného nepovažoval prokurátor za naplnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného zákona ani v poradí druhým dovolaním. V ďalšej časti podaného vyjadrenia prokurátor konštatoval, že konajúce súdy nižšieho stupňa sa v odôvodnení dostatočným spôsobom vysporiadali so zmenou výpovedí svedkov J. J. a E. E., ktorí na hlavnom pojednávaní modifikovali svoje výpovede prednesené v prípravnom konaní v prospech obvineného a dostatočným spôsobom sa zaoberali aj vierohodnosťou výpovede poškodeného C. E. z prípravného konania, ktorá korešponduje s ďalšími vykonanými dôkazmi. V podstate na základe vyššie uvedených dôvodov navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podané dovolanie podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol, nakoľko je zřejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného

poriadku.

Podaním zo 14. októbra 2020 obvinený doplnil, prostredníctvom svojej obhajkyne, ním podané dovolanie, ktorým došpecifikoval už predtým prednesené dovolacie dôvody, a to aj s poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Tdo/64/2011, ktorým bolo odmietnuté jeho prvé dovolanie, citujúc časť jeho odôvodnenia, predniesol teoretické východiská dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku a vyjadril názor, že krajský súd rozhodnutím z 31. januára 2018, sp. zn. 2To/93/2017 pôvodný rozsudok okresného súdu z 2. novembra 2017, sp. zn. 5T/57/2017 v podstate potvrdil, avšak bez toho, aby sa zodpovedne zaoberal odvolacími dôvodmi. V doplnení ním podaného dovolania obvinený namietal porušenie práva na obhajobu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Vyjadril názor, že oboma vyššie citovanými rozsudkami došlo k porušeniu základných ľudských práv a slobôd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1, čl. 50 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a taktiež čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej tiež „Dohovor“). V tejto súvislosti citoval časť odôvodnenia rozhodnutia okresného súdu z 2. novembra 2017 vo vzťahu k vykonanému dokazovaniu, rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“), sp. zn. III. ÚS 78/07, IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04, II. ÚS 44/03, III. ÚS 209/04, I. ÚS 117/05, II. ÚS 261/06, I. ÚS 393/08, I. ÚS 342/10, II. ÚS 148/09 a Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), pričom uviedol, že z judikatúry ESLP, ako aj z rozhodnutí ústavného súdu vyplýva, že základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru v sebe okrem iných práv a záruk (právo na rovnosť zbraní, kontradiktórnosť konania a pod.) zahŕňajú aj právo na odôvodnenie rozhodnutia, pričom právo na spravodlivý súdny proces nevyžaduje, aby súd v rozsudku reagoval na každý argument prednesený v súdnom konaní; stačí, aby reagoval na ten argument, ktorý je z hľadiska výsledku súdneho rozhodnutia považovaný za rozhodujúci (primerane napríklad rozhodnutia ESLP vo veciach Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, Ruiz Torija proti Španielsku z 9. decembra 1994). Obvinený ďalej konštatoval, že je prípustné zasiahnuť do nastolenej právnej istoty právoplatným rozhodnutím vnútroštátneho súdu vtedy, ak v konaní došlo k zásadnej vade alebo závažnému excesu, ktorý je potrebné napraviť, ak sú tu mimoriadne okolnosti prípadu, pričom však podľa judikatúry ESLP za takúto vadu alebo exces nemožno považovať skutočnosť, že na predmet konania existujú dva rozličné názory, pretože právna istota v sebe zahŕňa požiadavku rešpektovania princípu *res iudicata*, ktorej prejavom je nezmeniteľnosť rozhodnutia; uplatňovanie tohto princípu je zdôraznené zásadou, že žiadna zo strán nie je oprávnená žiadať o preskúmanie konečného a záväzného rozhodnutia len z toho dôvodu, aby dosiahla znovuo tvorenie prípadu a jeho nové skúmanie, pretože takýto mimoriadny opravný prostriedok by de facto mal charakter odvolania (primerane rozhodnutie ESLP vo veciach Ryabykh proti Rusku z 3. decembra 2003, sťažnosť č. 52854/99, bod 52). V tejto súvislosti Európsky súd pre ľudské práva tiež judikoval, že nesúhlas s právnym posúdením prípadu odvolacím súdom nie je sám osebe mimoriadnou okolnosťou odôvodňujúcou zrušenie právoplatného rozhodnutia (Kot proti Rusku z 18. januára 2007, sťažnosť č. 20887/03, bod 29). V tejto súvislosti obvinený vyjadril názor, že všeobecné súdy by mali vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení rozhodnutia dbať na jeho celkovú presvedčivosť, teda na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým dospeli boli pre širšiu právnickú, ale aj laickú verejnosť prijateľné, racionálne, ale aj spravodlivé a presvedčivé. S poukazom na výňatky odôvodnenia rozsudku okresného súdu na strane 9 a 10, obvinený konštatoval, že zákonom stanovená možnosť štátneho orgánu rozhodnúť voľnou úvahou nemôže byť zamieňaná s vecne nepreskúmateľnou svojvôľou, pričom vyjadril názor, že vykonaným dokazovaním sa nepreukázal žiaden variant, ktorý by bol takej kvality, aby okresný súd mohol bez ďalšieho dokazovania vyvodiť záver o jeho vine, čo znamená, že súd prvého stupňa preferoval laxný prístup pred skutočným skúmaním skutkového stavu s tým, že súdy nižšieho stupňa vyhodnotili výpovede kľúčových svedkov len formálne, pritom hodnotenie dôkazov zo strany súdu musí byť preskúmateľné, jasné, zrozumiteľné tak, aby nevznikali pochybnosti o tom, že sa skutok stal inak. V doplnení dôvodov dovolania obvinený ďalej namietal, že všeobecný súd nie je viazaný doslovným znením zákona, ale môže sa od neho odchyliť, ak to vyžaduje účel zákona, nakoľko pri výklade a aplikácii predpisov nemožno opomíňať ich účel a zmysel, ktorý nie je vyjadrený priamo v slovách, ale v základných princípoch právneho štátu. Obvinený v dotknutom podaní poukázal aj na zásadu „*in dubio pro reo*“ (v pochybnostiach v prospech obvineného), ktorú považoval za podporenú bohatou judikatúrou s tým, že konajúce súdy by ju mali poznať a aplikovať, pričom odklon

od ustálenej judikatúry bez dostatočného odôvodnenia považoval dovolateľ za prejav svojvôle. Záverom svojho podania obvinený namietal, že súdy nižšieho stupňa nedostatočne reagovali na podstatu právneho sporu prejednávanej trestnej veci s tým, že odôvodnenie rozhodnutia predostiera iba jednu možnosť, bez ohľadu na skutočnosť, že sa doslova ponúkajú aj iné varianty v kontexte posudzovanej veci, pritom Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako strážca zákonnosti a ústavnosti súdnych rozhodnutí, je povinný v konaniach, ktoré vykazujú isté znaky špekulatívnosti či účelovosti, osobitným spôsobom pristupovať aj k otázkam prípadnej formálno-právnej nedokonalosti napadnutých súdnych rozhodnutí.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní posúdil naplnenie procesných podmienok pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], bolo podané prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), osobou oprávnenou na jeho podanie [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku) a na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku). Zistil ďalej, že dovolanie spĺňa obligatórne obsahové náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku), a že obvinený pred podaním dovolania využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok, o ktorom bolo rozhodnuté (§ 372 ods. 1, veta prvá, Trestného poriadku).

Najvyšší súd však zároveň dospel k záveru, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, nakoľko je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku [§ 382 písm. c) Trestného poriadku].

V prvom rade sa žiada uviesť, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným a záväzným rozhodnutiam súdov predstavuje výrazný zásah do právnej istoty a stability právnych vzťahov v právnom štáte. Aj z uvedeného dôvodu je dovolanie určené k náprave najzásadnejších a zákonom taxatívne vymedzených procesných a hmotnoprávných väd, ktoré by svojimi dôsledkami mohli zásadne ovplyvniť trestné konanie, respektíve jeho procesný výsledok. Dovolanie nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili súdy prvého a druhého stupňa [primerane rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka“) pod číslom 57/2007].

Jednotlivé dovolacie dôvody [§ 371 ods. 1 písm. a) až n) Trestného poriadku], ktoré môže dovolateľ uplatňovať, sú vymedzené taxatívne a podstatne užšie ako dôvody zakotvené v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní, aby sa príliš širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nenarušovala právna istota. Dovolanie teda nezakladá ďalšiu riadnu opravnú inštanciu a nepredstavuje „ďalšie odvolanie“. (Primerane napríklad uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Tdo/67/2018, 4Tdo/17/2019, 4Tdo/23/2019, 5Tdo/85/2017, 5Tdo/7/2020).

Navyše v prejednávanej veci obvinený podal v poradí už druhé dovolanie, v ktorom popri nových doposiaľ neuplatnených argumentoch opakuje aj námietky prednesené v skôr podanom dovolaní.

V pôvodom (v poradí prvom) dovolaní obvinený taktiež argumentoval naplnením dovolacieho dôvodu v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku (rozhodnutie malo byť založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku) s tým, že o uvedenom mimoriadnom opravnom prostriedku rozhodol najvyšší súd uznesením z 26. februára 2020, sp. zn. 3Tdo/40/2019 tak, že dovolanie obvineného podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol dospejúc k záveru, že dovolateľom namietaný dôvod nebol zjavne naplnený.

V tomto smere sa žiada potom uviesť, že aj pri rešpektovaní zjednocujúceho stanoviska Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PLz. ÚS 3/2014 z 22. októbra 2014, bolo by v rozpore s ustanovením § 392 ods. 2 Trestného poriadku v spojení s ustanoveniami § 2 ods. 8 Trestného poriadku a § 9 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku per analogiam a doktrínou právneho štátu vyjadrenou v Článku 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ak by najvyšší súd opätovne preskúmal validitu námietok, ktoré už raz boli v dovolacom konaní preskúmané (res iudicata). Teda pokiaľ dovolací súd už raz právoplatne

rozhodol, že určitá vecne uplatnená námietka nezakladá žiaden dovolací dôvod, nie je možné, aby v neskoršom konaní, na podklade neskôr podaného dovolania (tej istej alebo inej oprávnenej osoby podľa § 369 Trestného poriadku), dospel vo vzťahu k tejto námietke k odlišným záverom. Uvedené pritom platí bez ohľadu na to, či dovolací súd vo vzťahu k takto skôr uplatnenej námietke zaujal konkrétne stanovisko alebo nie, keďže vychádzajúc z ustálenej rozhodovacej praxe Ústavného súdu Slovenskej republiky, ale aj Európskeho súdu pre ľudské práva (napríklad rozhodnutia sp. zn. IV. ÚS 115/2003, III. ÚS 209/2004, I. ÚS 110/2007, I. ÚS 241/2007, I. ÚS 114/2008, IV. ÚS 541/2013, I. ÚS 487/2015, III. ÚS 258/2016, rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva Boicenco proti Moldavsku z 11. júla 2006, Ignatenco proti Moldavsku, z 8. februára 2011, Michalko proti Slovensku z 21. decembra 2010) nie je povinnosťou súdu dať odpoveď na všetky nastolené otázky ale len na tie, ktoré majú pre rozhodnutie podstatný význam (primerane napríklad uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 5Tdo/63/2018 z 15. novembra 2018, 4Tdo/42/2019 z 3. septembra 2019, 4Tdo/79/2019 z 25. augusta 2020).

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Právo na obhajobu patrí k základným atribútom spravodlivého procesu. Je jedným zo základných práv obvineného, ktoré je zakotvené v čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a následne aj v § 2 ods. 9 Trestného poriadku. Porušenie práva na obhajobu je síce dôvodom pre podanie dovolania [§ 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku], avšak zákon (teda Trestný poriadok) pre uplatnenie takéhoto dovolacieho dôvodu predpokladá len zásadné porušenie práva na obhajobu (teda nie každé aj bezvýznamné porušenie tohto práva bez materiálneho dopadu na práva a postavenie obvineného zakladá vyššie označený dovolací dôvod).

Právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je potrebné chápať ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu (§ 34 ods. 4 Trestného poriadku) - primerane rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke pod číslom 7/2011.

Za porušenie práva na obhajobu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku však nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánov činných v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinnosti podľa § 2 ods. 10 Trestného poriadku, resp. uplatnení oprávnenia podľa § 2 ods. 11 Trestného poriadku. Ak by záver orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu učiný v zmysle § 2 ods. 12 Trestného poriadku o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú, a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, ktoré vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu (primerane rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke pod číslom 7/2011).

Inak povedané, vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému skôr konajúcimi súdmi, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru a nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové sa pritom považujú tie námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne proti hodnoteniu dôkazov súdmi oboch stupňov - ich posudzovanie je dominanciou konania odvolacieho. Dovolací súd nie je možné chápať ako tretiu „odvoláciu“ inštanciu zameranú na preskúmanie rozhodnutí súdu druhého stupňa [primerane uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2Tdo/7/2018 z 3. septembra 2018 (publikované v Zbierke pod číslom 96/2018)].

Vo svojom naposledy podanom (v poradí druhom) dovolaní, vzhľadom obvinený zásadne porušenie jeho práva na obhajobu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku v podstate v tom, že súdy nižšieho stupňa svoje rozhodnutia v prejednávanej veci náležitým spôsobom neodôvodnili a náležitým spôsobom neaplikovali zásadu „v pochybnostiach v prospech obvineného“.

V tejto súvislosti sa žiada v prvom rade uviesť, že podľa § 371 ods. 7 Trestného poriadku dovolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné, preto námietky dovolateľa v tom smere, že rozhodnutia súdov nižšieho stupňa, podľa jeho názoru, nie sú náležite odôvodnené, v zásade žiaden dovolací dôvod nenapĺňajú.

Na strane druhej je potrebné obvinenému prisvedčiť, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového, ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (napríklad rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 209/04, IV. ÚS 350/2014, II. ÚS 449/2015).

Rovnako Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLĽP“) pripomenul, že súdne rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, na ktorých sa zakladajú (García Ruiz proti Španielsku z 21. januára 1999). Judikatúra ESLĽP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, Higgins proti Francúzsku z 19. februára 1998). Z práva na spravodlivú súdnu ochranu vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska proti Švajčiarsku z 29. apríla 1993, II. ÚS 410/06) - primerane rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 155/2018.

V prejednávanej veci však podľa názoru najvyššieho súdu, tak okresný, ako aj krajský súd dostatočným spôsobom, ktorý nie je možné považovať za svojvoľný, či arbitrárny, uviedli, ktoré skutočnosti vzali za dokázané, o ktoré dôkazy opreli svoje skutkové zistenia, akými úvahami sa spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov (najmä strana 10 a 11 rozsudku okresného súdu a strana 9 a 10 rozsudku krajského súdu), ako sa vyrovnali s obhajobou, prečo nevyhoveli návrhom na vykonanie ďalších dôkazov a akými právnymi úvahami sa spravovali, keď posudzoval dokázané skutočnosti podľa príslušných ustanovení zákona v otázke viny a trestu.

Preto obvinený týmito námietkami zjavne dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nenaplnil.

Pokiaľ obvinený v podanom dovolaní namietal nepoužitie zásady „in dubio pro reo“ (v pochybnostiach v prospech obvineného) v prejednávanej veci, k tomu je potrebné uviesť, že táto zásada predstavuje hodnotiace kritérium vykonaného dokazovania, teda sa týka skutkových zistení, čo znamená, že jej uplatnenie je otázkou skutkovou nie právnou, a preto nenapĺňa žiaden z dovolacích dôvodov, a to ani dôvod plynúci z ustanovenia § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (primerane v tomto smere aj napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Tdo/31/2013, 3Tdo/47/2015).

Obvinený v dôvodoch podaného dovolania ďalej okrem iného namietal, že súdy nižšieho stupňa sa nezaoberali tvrdeniami svedkov, a to najmä E. E. a J. J., o ktorých výpovede (z prípravného konania) opreli svoje odsudzujúce rozhodnutia, prednesenými na hlavnom pojednávaní vykonávanom súdom prvého stupňa v tom smere, že ich výpovede v prípravnom konaní boli realizované pod nátlakom a hrozbou násillia.

V tejto súvislosti sa žiada uviesť, že úlohou dovolateľa, kvalifikovane zastúpeného obhajcom, je vecne

špecifikovať konkrétne chyby napadnutého rozhodnutia alebo konania mu predchádzajúceho podľa § 374 ods. 1 Trestného poriadku, pričom ich podradenie pod príslušné ustanovenie § 371 ods. 1 Trestného poriadku je už vecou dovolacieho súdu (primerane rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke pod číslom R 120/2012).

Námietka, že súdy nižšieho stupňa opreli svoje odsudzujúce rozhodnutia o výpovede svedkov, ktoré boli získané pod nátlakom či hrozbou násilia, zodpovedá skôr dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, podľa ktorého dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku sa vzťahuje k najdôležitejšej fáze trestného konania, teda k dokazovaniu. Týka sa predovšetkým vykonávania dôkazov súdom, ale zahŕňa aj predchádzajúce dve štádiá, teda ich vyhľadávanie a zabezpečovanie, lebo dôkazy zadovážené v rozpore so zákonom, eventuálne získané nezákonným donútením alebo hrozbou, nie sú v trestnom konaní použiteľné a hodnotiteľné. V rámci uvedeného dovolacieho dôvodu sa preto skúma predovšetkým postup orgánov činných v trestnom konaní a súdu pri získavaní a vykonávaní tých dôkazov, ktoré slúžili ako podklad pre rozhodnutie vo veci (primerane rozhodnutia najvyššieho súdu napríklad sp. zn. 3Tdo/26/2017, 3Tdo/39/2019, 4Tdo/88/2015).

Námietkou obvineného vo vyššie uvedenom smere sa krajský súd vo svojom rozsudku zaoberal (strana 10, odsek 2 a 3) konštatujúc, že tvrdeniam svedkov o nátlaku na ich osoby v prípravnom konaní neuveril, pretože vypovedali po vznesení obvinenia za prítomnosti obhajcu.

Aj najvyšší súd považuje za nepredstaviteľné a nereálne, aby vypočúvajúca osoba realizovala výsluch svedka za prítomnosti obhajcu a za takejto situácie vyvíjala na svedka neprípustný nátlak, pričom obhajca by takéto konanie nijakým spôsobom súdu, či inému kompetentnému orgánu neavizoval. Ani najvyšší súd preto tvrdeniam dotknutých svedkov, že k výpovediam v prípravnom konaní boli donútení vypočúvajúcou osobou neuveril.

Vyššie uvedenými námietkami preto obvinený ani dovolací dôvod plynúci z ustanovenia § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku nenaplnil.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie situácia spočívajúca v tom, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin, napriek tomu, že nešlo o žiaden trestný čin alebo, že ustálený skutok vykazuje znaky iného trestného činu, alebo že obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho trestného činu, než ktorého sa ustáleným skutkom dopustil. Podstatou správneho posúdenia skutku je aplikácia hmotného práva, teda, že skutok zistený v napadnutom rozhodnutí súdu bol subsumovaný - podradený pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie tohto dôvodu (primerane napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Tdo/29/2018, 2Tdo/6/2019, 5Tdo/48/2018).

Naposledy citované ustanovenie teda slúži výlučne na nápravu hmotnoprávnych chýb a jeho znenie za bodkočiarkou vylučuje možnosť úspešne sa domáhať preskúmania skutkových zistení, na ktorých je rozhodnutie založené, s výnimkou uvedenou v ustanovení § 371 ods. 3 Trestného poriadku.

Inak povedané, ako to už bolo vyššie uvedené vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému skôr konajúcimi súdmi, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru a nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové sa pritom považujú tie námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne proti hodnoteniu dôkazov súdmi oboch stupňov.

Dovolací súd teda hodnotí skutkový stav pri rozhodovaní o dovolaní, ktoré sa opiera o dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku len z toho hľadiska, či skutok, z ktorého bol obvinený uznaný za vinného, a ktorý je vymedzený v takzvanej skutkovej vete napadnutého rozsudku, zodpovedá znakom skutkovej podstaty príslušného trestného činu, pod ktorú bol napadnutým rozsudkom podradený.

Obvinený W. T. bol v úvode označeným rozsudkom krajského súdu uznaný vinným zo zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na ustanovenie § 138 ods. 1 písm. a) Trestného zákona v súbehu s prečinom poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1 Trestného zákona.

Zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona sa dopustí ten, kto iného násilím, hrozbou násilia alebo hrozbou inej ťažkej ujmy núti, aby niečo konal, opomenul alebo trpel a tento čin spácha so zbraňou, ktorou sa v zmysle § 138 ods. 1 písm. a) Trestného zákona v spojení s ustanovením § 122 ods. 3 Trestného zákona nepochybne rozumie aj kovová bejzbalová palica, pretože ňou možno urobiť útok proti telu človeka dôraznejším. A prečinu poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1 Trestného zákona sa dopustí okrem iného ten, kto poškodí cudziu vec a spôsobí tak na cudzom majetku malú škodu, ktorou sa podľa § 125 ods. 1, veta prvá, Trestného zákona rozumie škoda prevyšujúca sumu 266,- eur.

Z obsahu skutku tak, ako ho krajský súd ustálil a pojal do takzvanej skutkovej vety svojho rozsudku, v podstate zjednodušene povedané plyní, že obvinený kovovou bejzbalovou palicou spôsobil na aute poškodeného škodu vo výške 1.704,- Eur a následne poškodeného spomínaným predmetom napadol žiadajúc pritom od neho peniaze.

Nepochybne preto obvinený takýmto svojím konaním naplnil všetky pojmové znaky vyššie uvedených trestných činov.

Námietky obvineného v smere nedostatočného dôkazného podkladu pre vyslovenie jeho viny, nehodnovernosti výpovede poškodeného, nesprávneho hodnotenia vykonaného dokazovania, sú námietky skutkové. Ako to však už bolo vyššie uvedené, skutkové námietky sú z prieskumu dovolacieho súdu na podklade dovolania obvineného s ohľadom na už spomínané ustanovenie § 371 ods. 1 písm. i), veta za bodkočiarkou, Trestného poriadku vylúčené.

Najvyšší súd plne rešpektuje právo obvineného vyjadriť nespokojnosť s vykonaným dokazovaním. Je však potrebné dodať, že dovolacie konanie nie je možné založiť na subjektívnom pocity nespokojnosti s vykonaným dokazovaním, pričom najvyšší súd v konaní súdov nižšieho stupňa znaky špekulatívnosti, či účelovosti nezistil. Dovolacie konanie neposkytuje priestor na opätovné preskúmvanie ustáleného skutku, čo vyplýva aj zo skutočnosti, že dovolací súd nemôže bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy, bez toho, aby ich mohol v rámci dovolacieho konania sám vykonávať, pričom výnimku z uvedeného pravidla predstavuje dovolanie ministra spravodlivosti podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku.

Obvinený preto vyššie uvedenými skutočnosťami dovolací dôvod plynúci z ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku zjavne nenaplnil.

Vzhľadom na to, že dovolateľ skutočnosťami, ktoré uviedol vo svojom dovolaní, zjavne nenaplnil ním uplatnenej dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. i) [ale ani písm. g)] Trestného poriadku, senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí dovolanie obvineného W. T. podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku jednomyselným rozhodnutím odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.